

[Syn](#)

Grå starr är en ögonsjukdom som gör att ögats lins blir grumlig. Det gör att du får du sämre syn. Det är olika hur lång tid det tar innan synen blir dålig. För en del tar det några månader och för andra kan det ta flera år. Grå starr behandlas med operation. Men alla som får grå starr behöver inte operation.

Vid en operation byts din lins ut mot en konstgjord lins av plast.

Grå starr kallas också för katarakt.

Det är vanligt att du har besvär med synen om du har grå starr och din lins blivit grumlig. Besvären liknar ofta de besvär man har om styrkan på glasögonen inte stämmer riktigt.

Du kan till exempel ha ett eller flera av följande symtom:

- Du ser sämre och suddigare.
- Du har svårt att se i mörker och behöver mer ljus.
- Färger blir svagare och mer gulbruna.
- Du bländas lätt och är känslig för starkt vitt ljus. Det kan till exempel vara ljus från lysrör.
- Konturer blir svagare.
- Du kan se dubbla konturer.

Kontakta i första hand en optiker om du får den typ av besvär med synen som beskrivs ovan. Där kan du få en [erremiss](#) till en ögonläkare om du behöver det.

Det är bra att få synen undersökt hos en optiker vart femte år efter att du har fyllt 40 år. Optikern kan då upptäcka grå starr och en del andra ögonsjukdomar tidigt.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

För att ta reda på om du har grå starr undersöker ögonläkaren din syn och dina ögon. [Läs om hur en ögonundersökning går till.](#)

Först undersöks din syn genom att du får du titta på en syntavla med bokstäver. Läkaren bedömer din syn utifrån hur små bokstäver som du kan se.

Därefter undersöks ögats lins med hjälp av ett ögonmikroskop. Du får ofta ögondroppar som vidgar pupillen innan du blir undersökt. Det är för att vissa delar av ögat annars kan vara svåra att undersöka. Det gäller till exempel linsen.

Ögonmikroskopet står på ett bord som går att höja och sänka. Du får sitta på ena sidan av ögonmikroskopet med hakan och pannan mot ett stöd så att huvudet och ögonen är helt stilla. På andra sidan av mikroskopet sitter läkaren och undersöker ögat med hjälp av förstorande linser.

Ljuset från ögonmikroskopet är ganska starkt, men undersökningen är inte obehaglig i övrigt. Den tar en två till tre minuter.

Med ögonmikroskopet kan läkaren se om din lins är grumlig. Det syns även om du inte märkt av det själv. Hen undersöker också näthinnan för att se om finns några andra orsaker till din synnedsättning. Det kan till exempel vara [åldersförändringar i gula fläcken](#).

Ögondropparna som förstorar pupillen kan göra så att du tillfälligt ser sämre upp till ett dygn efter undersökningen. Under tiden ska du undvika aktiviteter då det är viktigt att ha bra syn, till exempel köra bil. Fråga ögonläkaren när hen tror att du kan köra bil igen.

Ögonen kan bli bländade av starkt solljus upp till ett dygn efter undersökningen. Därför kan det vara skönt att ha med sig solglasögon till undersökning som du kan använda efteråt.

Det är vanligt att få behandling med operation mot grå starr. Då byter ögonläkaren ut den grumliga linsen ut mot en konstgjord lins av plast. Men alla som får grå starr behöver inte en operation. Det beror på att ögat oftast blir sämre långsamt. Då hinner inte besvären bli så stora att de stör vardagen.

Tillsammans med ögonläkaren beslutar du om besvären är så stora att du behöver en operation.

Ögonläkaren undersöker ögat på nytt inför operationen. Då mäter hen bland annat ögats längd med hjälp av laser. Efter det beräknar en dator vilken styrka som den nya konstgjorda linsen ska ha.

Vid operationen får du ögondroppar som bedövar ögat. Du får också ögondroppar som vidgar pupillen.

Du kan få lugnande läkemedel om du känner dig orolig inför operationen.

Du ligger i en speciell stol under operationen. Stolen liknar den som används hos tandläkare. Innan operationen tvättar en sjuksköterska huden runt ögat och ögat sköljs noga. Du får en tunn duk över ansiktet och en speciell hållare som håller ögat öppet under operationen. Detta kan kännas lite obehagligt, men gör inte ont.

Ögonläkaren gör ett litet snitt i utkanten av hornhinnan. Därefter delar hen din lins med hjälp av ultraljud och tar bort den. Sedan sätter hen den nya konstgjorda linsen på ögat. Under operationen spolask ögat hela tiden med vätska. Snittet i hornhinnan läker ihop av sig själv efteråt.

Det är ganska starkt ljus under operationen, men det gör inte ont. Operationen tar oftast ungefär tio till femton minuter. Ibland kan det ta längre tid än så, men ibland kan det också gå snabbare.

Det är vanligt att det skaver i ögat upp till en till två veckor efter operationen. Ögat kan också vara lite rött. Synen kan vara lite disig och du kan uppleva färger som mer blå den första tiden efter operationen. Du ska kontakta en ögonläkare

om synen blir mycket sämre eller om ögat blir kraftigt rött. Det gäller även om det gör ont i ögat.

Du ska inte trycka, gnugga dig i ögat eller få in smuts i ögat efter operationen.

De närmaste veckorna efter operationen får du behandling med ögondroppar. Du tar ögondropparna själv [Läs om hur du tar läkemedel i ögonen](#).

Dropparna innehåller kortison eller ett annat inflammationsdämpande ämne. Läkemedlet ska minska risken för att det blir en inflammation i ögat efter operationen.

De flesta kan ta ögondropparna själv. Be en närstående om hjälp eller prata med en distriktssköterska på vårdcentralen om du tror att du kommer att behöva hjälp med att ta ögondropparna.

Fyra till sex veckor efter operationen behöver du prova ut nya glasögon. Du kan behöva glasögon för att se på långt håll, nära håll eller både och. Läkaren bedömer när du kan prova ut glasögon.

Du får ofta en tid för ett återbesök en till två veckor efter operationen.

Ibland behövs inget återbesök. Det gäller om operationen gått som den ska och du inte har någon annan ögonsjukdom samtidigt.

Du kan behöva flera återbesök om du har andra ögonsjukdomar.

Du kan oftast leva som du gjorde innan operationen. En del kan behöva vara sjukskrivna upp till en vecka. Det är ovanligt med längre sjukskrivning än så.

Det kan gå lång tid från att ett öga opererats till att det andra ögat behöver opereras. Men ibland opereras det andra ögat inom några veckor efter det första ögat, eller på samma dag som det första ögat.

Komplikationer efter operation för grå starr är ovanliga.

Ibland bildas det bildas en grumlig hinna bakom plastlinsen. Det brukar kallas för efterstarr. Det kan komma månader eller år efter operationen. Då kan du få en ny operation med laser.

Efter operationen kan du tillfälligt få besvär med synen. Det kan vara att du ser ljusstrålar kring lampor och har svårare att se kontraster. Det går över efter en tid. Det är ovanligt att sådana besvär finns kvar under en längre tid.

Det finns en liten risk för infektion efter en operation i ögat. Det gör det vid alla operationer. Det är cirka ett öga av åttatusen opererade ögon som får infektion. En sådan ögoninfektion kan göra att du ser sämre.

Det finns också en mycket liten risk att få [näthinneavlossning](#) eller [svullnad i gula fläcken](#) efter en operation av grå starr.

Linsen sitter bakom regnbågshinnan och pupillen. Runt linsen finns ett elastiskt hölje som kallas linskapsel.

Linsen är genomskinlig, men vid grå starr försvinner klarheten .

Ögats lins är genomskinlig så att du ser klart. Vid grå starr blir linsen grumlig. Då ser du suddigare och blir lättare bländad.

Linsen finns i ögats främre del, bakom regnbågshinnan och pupillen. Linsen hålls på plats av en elastisk linskapsel.

Hos personer som är yngre än 45 år kan linsen ändra form och ställa in så att synen är bra på olika avstånd. Den förmågan försvinner gradvis med stigande ålder.

En plastlins har ingen förmåga att ändra form för seende på olika avstånd.

Synen blir gradvis sämre vid grå starr. Det är olika hur snabbt det går. En del kan få mycket dålig syn inom två till tre månader. Hos andra kan synen långsamt bli sämre. Ibland tar det flera år. Det är vanligt att få grå starr på båda ögonen. Då blir synen oftast sämre på det ena ögat först.

Du ser sämre för att ljuset inte kan komma in i ögat som det ska. Det beror på den grumliga linsen. Då blir det svårare att se och du behöver mer ljus för att kunna se. Du kan också uppleva att konturer och färger blir svagare eller mer gulbruna. Du kan se dubbelt och se dubbla konturer om du har grå starr. Det beror på att grumlingarna i linsen kan splittra ljusstrålarna.

Linsen blir lite grumligare med tiden hos de flesta äldre personer. När linsen har blivit så grumlig att du får en synnedsättning kallas det grå starr. Medelåldern för att behöva operation för grå starr är 74 år. Men man kan få grå starr i alla åldrar.

Grå starr är en sjukdom som vanligtvis beror på kroppens åldrande. Men man kan få grå starr som ung om man har ärvt vissa gener som kan ge sjukdomen. Man kan också få grå starr om man röker, har diabetes eller får behandling med stora doser kortison. Olika ögonskador eller operationer i ögonen kan också påverka. Det kan till exempel vara operation för näthinneavlossning eller för att sänka ögontrycket.

För att du ska kunna vara delaktig i din vård och behandling är det viktigt att [du förstår informationen](#) du får av vårdpersonalen.

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också möjlighet att [få hjälp av en tolk om du har en hörselnedsättning](#).

Om du behöver [hjälpmedel](#) ska du få information om vad som finns och hur du får det.

[Synnedsättning](#)

[Vårdgaranti](#)

[Så fungerar ögat och synen](#)

[Öppenvinkelglaukom, grön starr](#)

[Åldersförändringar i gula fläcken](#)

Senast uppdaterad:

2022-12-30

Redaktör:

Klara Johansson, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Anders Behndig, läkare, professor i ögonsjukdomar, Umeå universitet, Umeå

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).